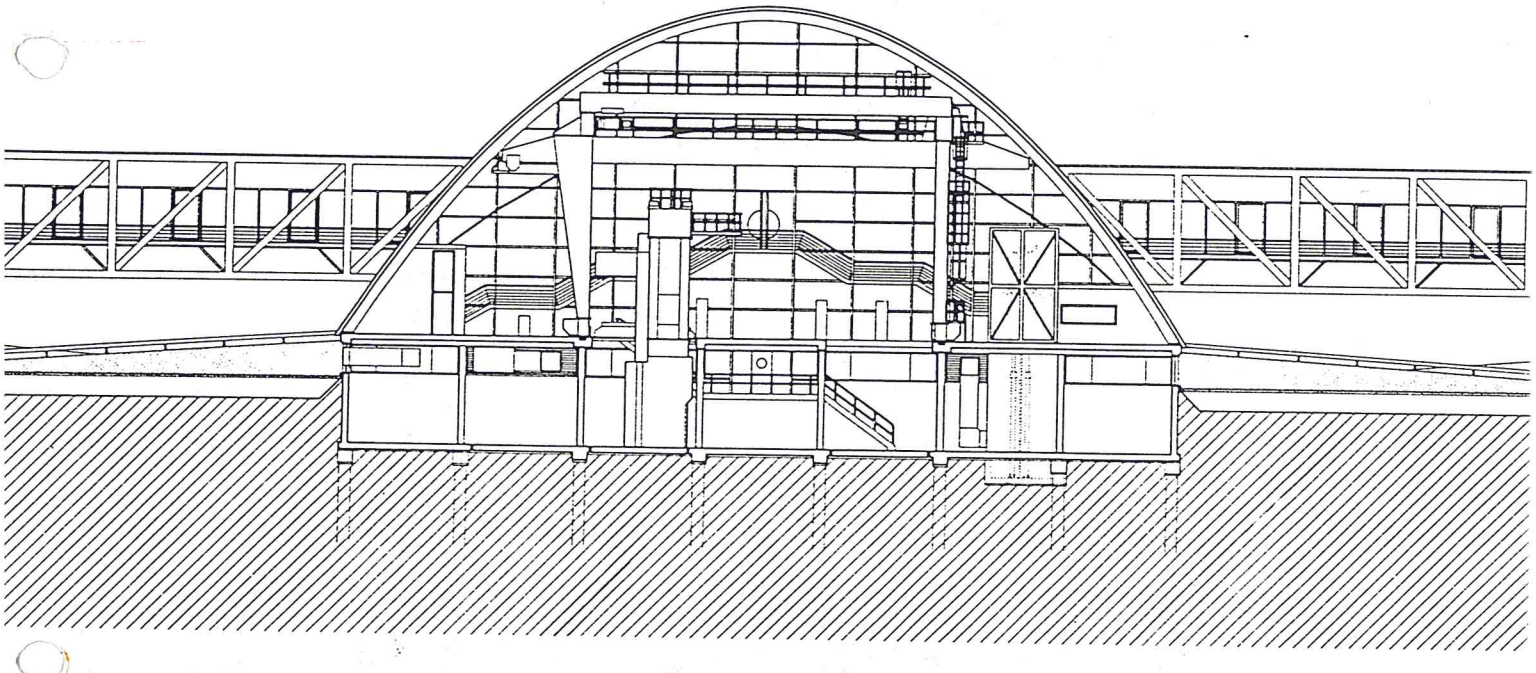
archipel

PHILIPPE SAMYN

25 SEPTEMBER 92

maandblad SEPTEMBER 1992

afgiftekantoor BRUGGE X

OCAS «ONDERZOEKCENTRUM VOOR AANWENDING VAN STAAL» te Zelzate

archipel

Traditiegetrouw start ARCHIPEL opnieuw zijn werking eind september.
Voor diegenen die dit bulletin voor het eerst ontvangen, deze beknopte kennismaking.
De vzw ARCHIPEL is een **architektuurvereniging** die wil bijdragen tot een kwalitatieve architektuurkultuur in Vlaanderen. Ze richt zich daarbij tot in architektuur geïnteresseerde architekten (dit is geen pleonasme) en geestesverwante professionelen, maar ook tot zogenaamde 'leken' met een passie voor architektuur. ARCHIPEL is dus geen klassieke 'beroepsvereniging'.
Een werking rond deontologie, beroepspraktijk, gemene muren, produktinformatie enz... laten wij dan ook volledig over aan de diverse bestaande architektenverenigingen.
ARCHIPEL richt zich uitsluitend tot de inhoudelijke conceptuele en kulturele aspekten van architektuur in de breedste zin : architektuuraktualiteit, architektuurgeschiedenis, architektuurteorie. Dit brede terrein wordt verkend bij middel van voordracht - en debatavonden, architektuurreizen en trips (niets vervangt immers 'the real thing').

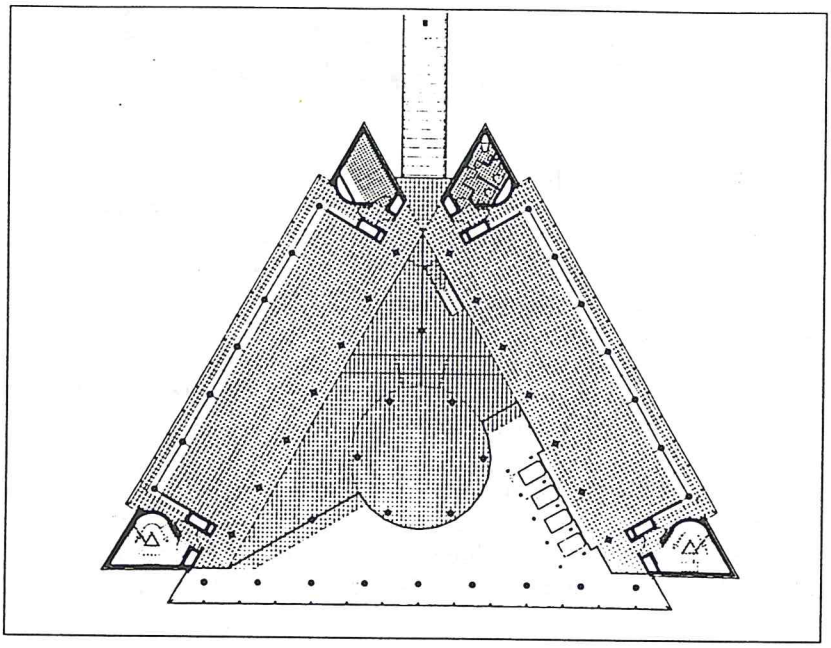
Architektuurreizen brachten ons op vele plaatsen onder professionele begeleiding in België en Nederland, West-Duitsland, Berlijn, Parijs, Londen, het Zwitserse Ticino, het Italiaanse Como, Barcelona, Sevilla waar wij door plaatselijke collega's werden rondgeleid.
Vele Vlaamse architekten gaven bij ARCHIPEL een overzicht van hun recent werk. Om er maar enkele te noemen : Georges Baines, Stefaan Beel, Bob Van Reeth, Jo Crepain, Jan Tanghe, Paul Van Aerschot, Jef Van Oevelen, Frank Delmulle enz... (Zowel jonge, als minder jonge architekten dus). Waalse architekten als Fettweiss en Charles Vandenhove hielden rondleidingen. Maar ook meubeldesigners als wijlen Pieter De Bruyne kwamen aan bod. Buitenlandse architekten als Dominique Perrault (Parijs), Karl Josef Schättner (Eichstatt), Massimo Pico Ciamarra (Napels, Christian De Portzamparc (Parijs), trokken volle zalen. Professoren en docenten uit alle Vlaamse architektuurinstituten en architektuurpublicisten als Geert Bekaert, Stanislaus Von Moos (Zürich), Marc Dubois, Francis Strauven, Sieg Vlaeminck hielden voordrachten over de meest uiteenlopende tema's. Druk bijgewoonde debatten rond architektuur in Brugge, rond tuinarchitektuur, rond architektuur in de Islam, Japan, Berlijn, Engeland... Cyclussen rond Le Corbusier, rond de Britse videoreeks 'Architecture at the crossroads' ... Presentatie van doctoraatstesissen ... Het oeuvre van belangrijke namen uit de architektuurgeschiedenis , uit de internationale architektuuraktualiteit ... Architektuurteoretische verkenningen ... Enzovoort. Enzoverder ...

ARCHIPEL mag terugblikken op twaalf jaar werking en een brede belangstelling die in Vlaanderen nog steeds uniek blijkt te zijn.

ARCHIPEL kan echter, helaas, niet terugblikken op een financieel gezonde kas. Zo'n werking slorpt veel geld op. Vorig jaar eindigde op een negatief saldo. Wij doen hierbij dan ook een dringend beroep op het nemen en/of hernieuwen van een lidmaatschap voor het werkingsjaar 92-93. Dit blijft, naast de losse entreegelden en enkele bedrijven-sponsors, nog altijd dé eerste bron van ons werkingskrediet.
Aangezien de Orde van Architekten de laatste jaren een zeer stevige portefeuille opbouwde met de gemoduleerde bijdragen, hebben wij dan ook, samen met het kunstencentrum De Singel en de Stichting Architektuurmuseum, een aanvraag tot ruime subsidiëring ingeleid. In afwachting is het in de eerste plaats aan de leden om de ARCHIPEL-werking zeer dringend verder te sponsoren.

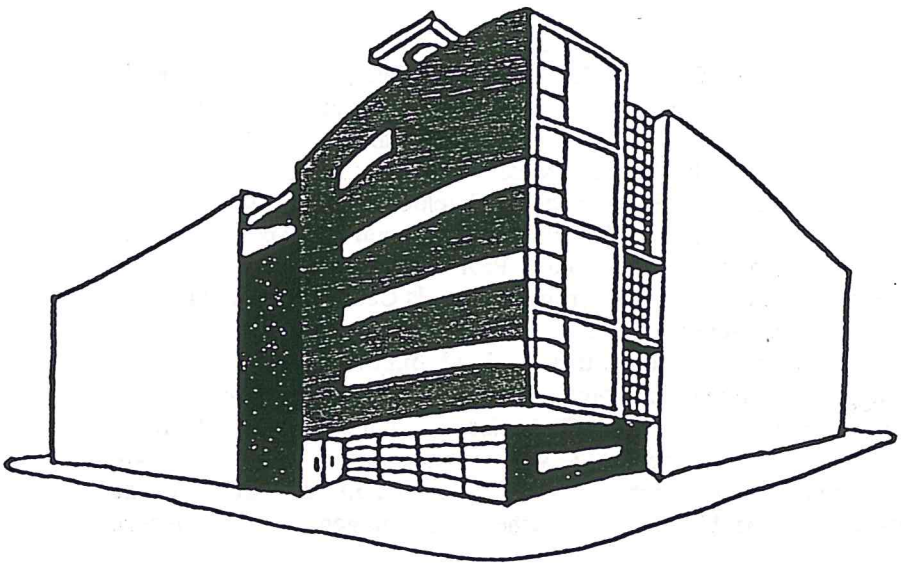
Het zou jammer zijn indien we, door het uitblijven van hernieuwingen van het lidmaatschap, onze werking op een lager pitje zouden moeten draaien.

architekt PHILIPPE SAMYN

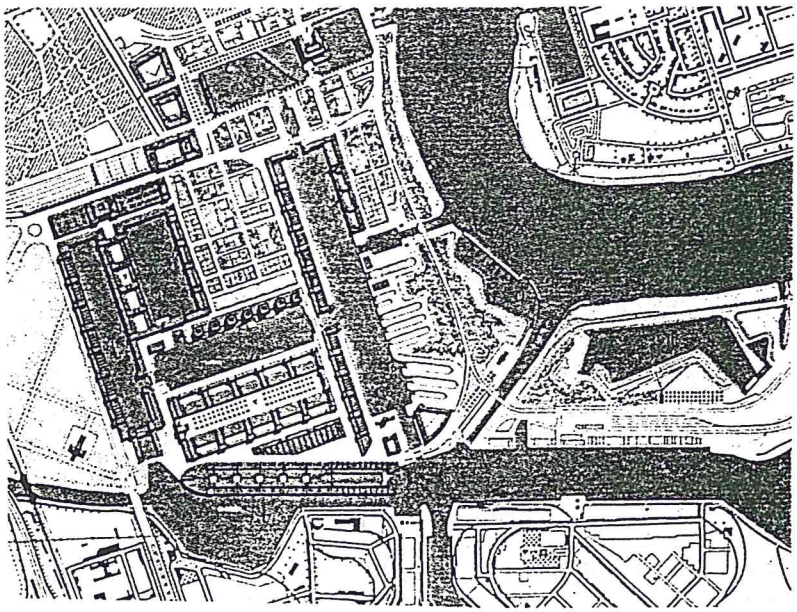
architekt NEUTELINGS

OKTOBER

ANTWERPEN 93"

NOVEMBER

archipel

het ARCHIPEL-programma 92-93

---

vr 25 SEPTEMBER
architekt PHILIPPE SAMYN over eigen werk.
't Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30

vr 16 of 23 OKTOBER
architekt W.J. NEUTELINGS (ROTTERDAM) over eigen werk
't Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30.

vr 13 NOVEMBER
voordracht JEF VAN DEN BROECKE over stedebouwkundige projekten "ANTWERPEN 93"
't Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30

zat. 14 NOVEMBER
dagtrip ANTWERPEN
lokaties stedebouwkundige projekten en recente kaaiarchitektuur

vr 4 DECEMBER
nog in te vullen

1993

vr 22 JANUARI
temaavond RESTAURATIEPROJEKTEN
drie architekten tonen recent werk.
't Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30
in samenwerking met Bouwen Wonen Nu

vr 19 FEBRUARI
temaavond INDUSTRIEBOUW
drie architekten tonen recent werk.
't Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30

vr 12 MAART
nog in te vullen

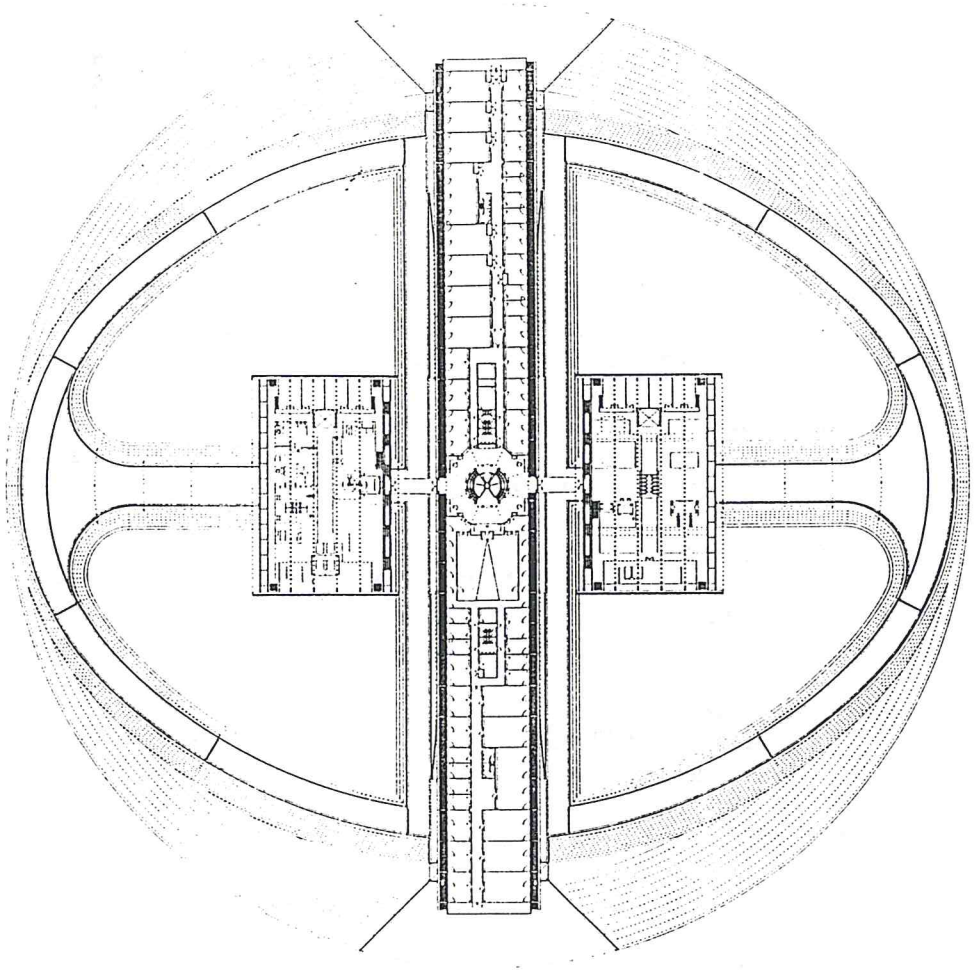
3-10 APRIL of 10-17 APRIL
architektuurreis DENEMARKEN

vr 14 MEI nog in te vullen

zat 12 JUNI architektuurdagtrip WEST-VLAANDEREN

Telkens inkom 200 F voor niet-leden. Leden gratis. Architektuurreis enkel voor leden.

In het bulletin van volgende maand hopen we deze kalender reeds meer te kunnen konkretiseren. We hopen ook dit werkjaar enkele belangrijke buitenlandse architekten als gast te ontvangen. Naast W.J. Neutelings, die in oktober komt, werden stappen gezet in de richting van de Hongaarse architekt Mackovec en de Franse architekt Jean Nouvel die twee wel zeer uiteenlopende stromingen in de hedendaagse internationale architektuur vertegenwoordigen.

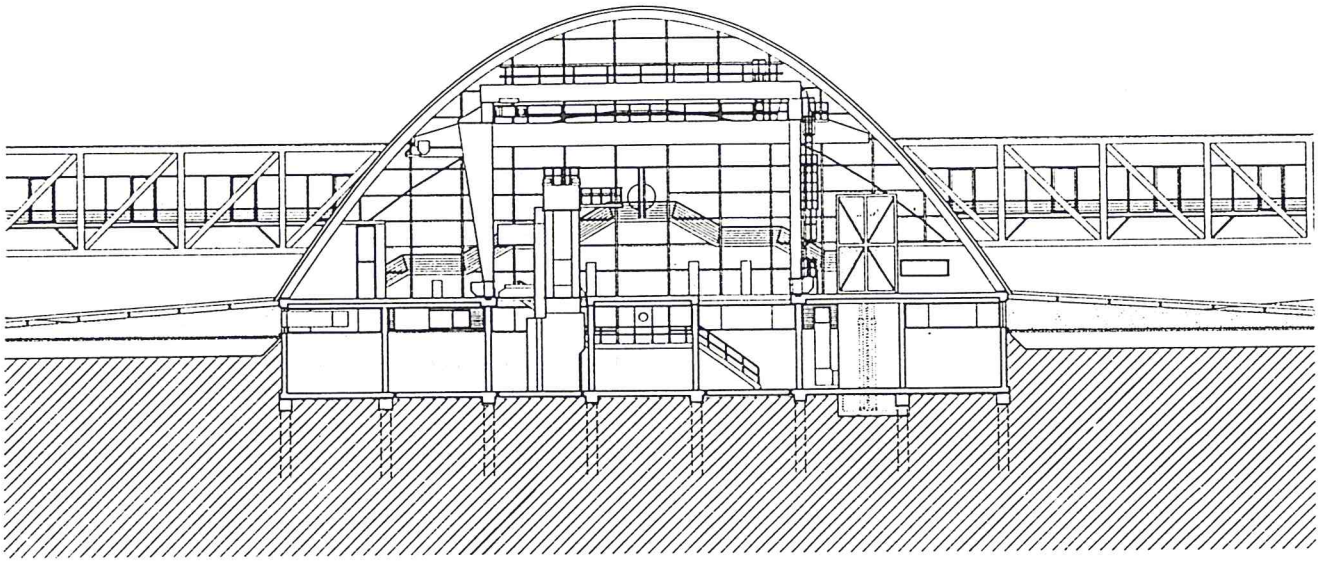
archipel

lidmaatschap 92-93

De efficiënte manier om ARCHIPEL te sponsoren is een ***lidmaatschap*** te nemen of te vernieuwen.
De jaarbijdrage bedraagt 2.000 F (1.000 F voor stagiairs, studenten of 2e lid zelfde gezin).
Gelieve bijgaand formulier in te vullen en te sturen naar Ph. Cardinael, Veldstraat 65, 8200-Sint-Michiels en terzelfdertijd 2.000 F te storten op rekening nummer 750-9072064-06 van ARCHIPEL, p/a Ph. Cardinael, Veldstraat 65, 8200-Sint-Michiels.
Voor dit kleine bedrag krijgt u gratis toegang tot alle aktiviteiten en de kans deel te nemen aan de architektuurreis die voorbehouden is voor leden.
Terzelfdertijd ontvangt u de maandelijkse uitnodigingsbulletins die u op de hoogte houden van een soms wisselend programma en meer informatie geven over de inhoud van de geplande voordrachtavonden en reizen.

Mocht u slechts zeer sporadisch wensen te komen, maar toch op de hoogte willen blijven van de juiste data en tema's, neem dan een ***abonnement*** op het uitnodigingenbulletin. Slechts 500 F. (eveneens formulier invullen en storten). Het bulletin kunnen we niet gratis verder toesturen.

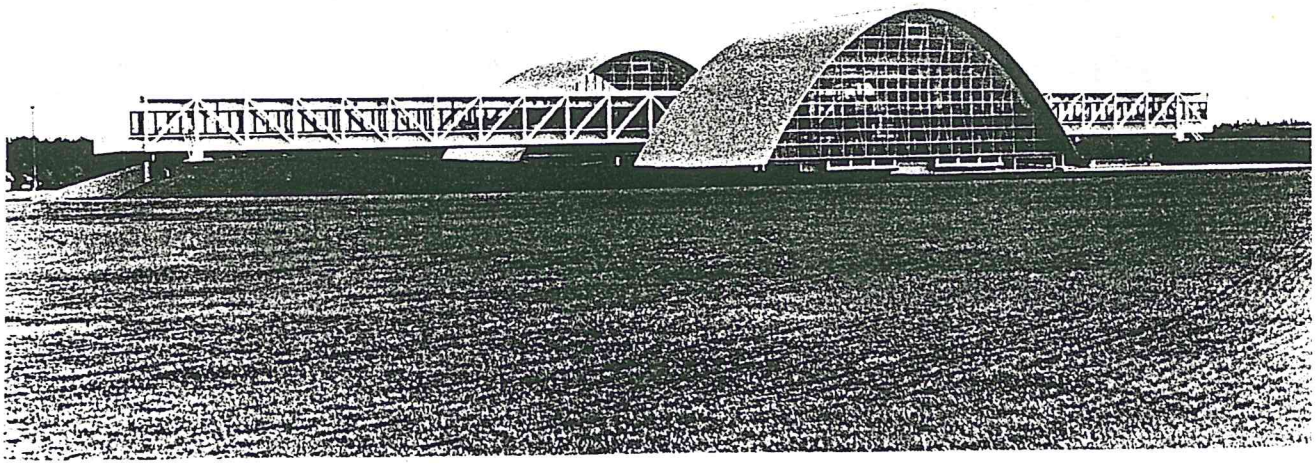
Mogen wij u vragen, gezien de problematische toestand van de ARCHIPEL-kas, vandaag nog te storten.

vrijdag 25 september

ARCHITEKT PHILIPPE SAMYN
over eigen werk

20u.30 't Leerhuys, Groeninge 35 BRUGGE

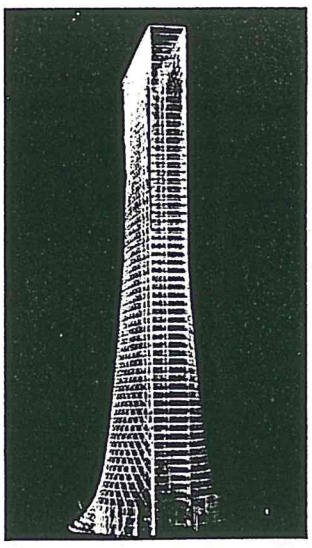

uit S/AM april-mei-juni 92
OCAS gebouw Zelzate

overgenomen uit tijdschrift S/AM met toestemming van auteur Marc Dubois.
Dit april-mei-juni tijdschrift is momenteel nog te verkrijgen.
Stichting Architektuurmuseum vzw Drabstraat 12, B-9000-Gent.

OCAS ▪ PHILIPPE SAMYN

PHILIPPE SAMYN

WING BUILDING
1972
FOTO MAQUETTE: I.T.P.

Het realiseren van gebouwen bestemd voor het industrieel productieproces is één van de specifieke bouwopgaven van de 20ste eeuw. Fabrieken en bureelgebouw vormen een aanzienlijk deel van één van de fascinerende menselijke activiteiten: het bouwen. De AEG-turbinefabriek te Berlijn van architect Peter Behrens [1908-1909] en de FAGUS fabriek van architect Walter Gropius [1911] behoren tot de eerste realisaties die een sleutelpositie innemen in de architectuurontwikkeling van onze eeuw. Het distributiecentrum van Renault van Sir Norman Foster of de Funder Factory van Coop Himmelblau zijn maar twee recente voorbeelden die aantonen dat bedrijfsgebouwen binnen de totaliteit van het hedendaags bouwen een niet te verwaarlozen segment vormen. Een bedrijf als Olivetti opteerde reeds vroeg om de vormgeving van haar onroerend patrimonium toe te vertrouwen aan gerenommeerde bouwmeesters zoals Louis Kahn, BBPR, Carlo Scarpa, James Stirling en Kenzo Tanghe. Belangstelling voor architectonische kwaliteiten bij bedrijfscomplexen is zeker geen recent fenomeen. Wat echter is gewijzigd, is de internationale schaalvergroting van de interesse om werkruimtes te ontdoen van hun monotone en anonieme verschijning. De jongste jaren besteden steeds meer bedrijven aandacht aan de esthetische kwaliteiten van hun "huisvesting". Mediaconsulenten wijzen de bedrijfsleiders op het primordiaal belang van communicatie waarbij een gepersonaliseerd gebouw een wezenlijk deel uitmaakt van een wel overwogen imagovorming. Architectuur fungeert als visitekaartje en ondersteunt op een directe wijze de bedrijfspolitiek. Steeds vaker worden industriecomplexen ingeplant in de nabijheid van drukke verkeersaders, waardoor het zich visueel ten toon spreiden een bijna dwingende vraag wordt van de opdrachtgever aan de architect. Vaak resulteert dit in oppervlakkige post-modernistische Spielereien waarbij enkel het "m'as-tu vu" effect is nagestreefd. De wijze waarop het gigantisch CERA complex zich pronkerig aandient op de Leuvense ringautosnelweg illustreert op een heldere wijze deze trend.

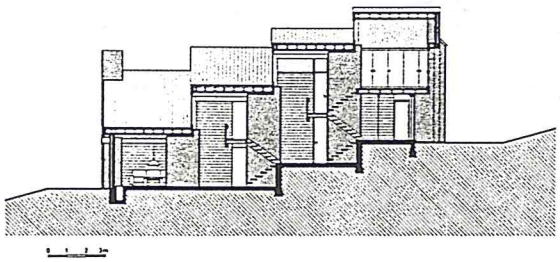
Ongetwijfeld een van de boeiendste industriegebouwen die vorig jaar in België werden opgeleverd is het OCAS gebouw te Zelzate. In dit artikel wordt dit gebouw uitvoerig gedocumenteerd en geplaatst binnen het werk van architect Philippe Samyn [°1948].

EEN BEGEESTERING VOOR STRUCTUREN

Na zijn ingenieurstudies aan de V.U.B. behaalt Samyn in 1972 zijn diploma van "Master of Science in Civil Engineering" aan het Massachussetts Institute of Technology [1]. In het zelfde jaar maakt hij zijn eerste project, de gigantische "Wing Building" toren, en een theoretische studie betreffende structuren met isostaven en isoknopen. Deze informatie over de start van een loopbaan is voor de figuur Samyn zeer verhelderend. Zij geeft een inzicht in zijn interessegebieden, legt de drijfveren bloot van zijn preoccupatie om het

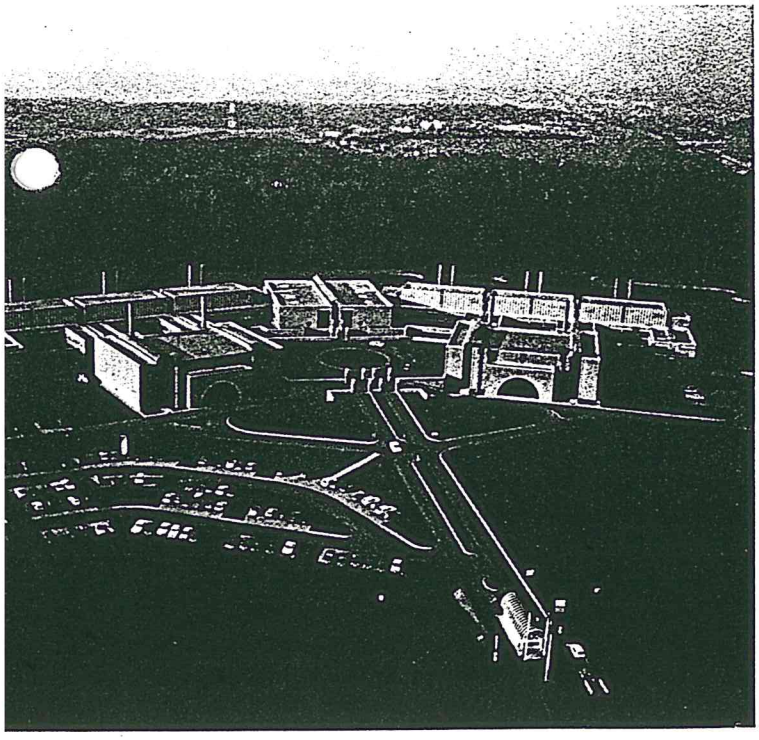
bouwen. Vanaf zijn eerste projecten en realisaties is er bezorgdheid aanwezig om het bouwen niet te zien als een louter technische aangelegenheid. Zijn aandacht gaat in de eerste plaats naar structuren en de architectonische consequenties van de soorten materialen bij het ontwikkelen van deze structuren.

ASSOCIATIE DE DONCKER & SAMYN
WONING BOULANGER TE OHAIN
1977-1979
LANGSDOORSNEDE

Zoals bijna alle jonge architecten start Samyn met het realiseren van individuele woningen. Tijdens de associatie met architect De Doncker ontstaat woning Boulanger te Ohain [1977-1979], het meest relevante gebouw voor deze faze in zijn ontwikkeling [2]. Om de beboste omgeving maximaal in het interieur te laten ervaren is het bouwvolume in vier opgesplitst; door een trapsgewijze verspringing past de woning zich tevens aan, aan het licht hellend terrein. Ook in het grondplan vergroot de woning viermaal trapsgewijs, van de inkom naar de woonkamer. Het is een volledig symmetrisch plan waarin elke verstoring van de strakke opbouw als het ware angstvallig wordt vermeden. De woning bezit ruimtelijkheid maar zit wel gevangen in een dwingend keurslijf van de symmetrie. Globaal genomen zijn de woningen uit die periode niet erg relevant en voelt men aan dat de architect, in afwachting dat men hem grotere ontwerpen toevertrouwt, zich veeleer toelegt op het bouwtechnisch aspect van zijn ontwerpen.

CHEMICAL RESEARCH CENTER SHELL
LOUVAIN-LA-NEUVE
1987-1989
FOTO: AIR VIEW

In 1978 start hij met zijn eigen bureau dat hij geleidelijk aan uitbouwt tot een multi-disciplinaire equipe. Voor Samyn is een professionele aanpak van bedrijfsvoering binnen een architectenbureau noodzakelijk en dit zeker in het perspectief van de Europese eenmaking. De optimale bureauorganisatie en het aanwenden van de recentste computergestuurde tekenprogramma's zijn er om de kliëntgerichtheid te versterken, om het vooraf bepaald budget en de timing nauwkeurig te kunnen beheersen. Het laat de architect toe om binnen vaak waanzinnig korte tijdslimieten die het bedrijfsleven hanteert, een timing die louter een afgeleide is van investeringsbudgetten, de architectonische aspecten onder kontrole te houden. Het Shell onderzoekcentrum te Louvain-La-Neuve, Samyn's eerste grote realisatie, werd opgeleverd binnen een tijdslimiet van twee jaar; tussen de eerste kontacten en de start van de bouw lagen er amper acht maanden! Zonder een professionele bureauorganisatie en een positief ingestelde equipementaliteit kan men volgens Samyn dergelijke industriele opdrachten niet aan, laat staan dat men enige inbreng wil bewerkstelligen op het architectonisch vlak.

Zoals reeds aangestipt is zijn eerste grote opdracht een volledig nieuw researchcentrum te Louvain-La-Neuve voor de multinational Shell [3]. Geconfronteerd met een complex programma van eisen met strenge randvoorwaarden qua veiligheid en budget wist Samyn dit complex van 25.000 m2 toch een uitzonderlijke zeggingskracht te geven. Het geheel bezit een heldere opbouw rond een centraal aangebracht inkomgedeelte; zoals in bijna al zijn ontwerpen is de basis een symmetrische compositie. De belangrijkste factor voor deze keuze is de uitbreidingsmogelijkheid van de twee vleugels. Samyn

besteedde ook grote aandacht aan de landschappelijke inplanting van het gebouw, een aspect dat maar al te vaak bij industriele complexen compleet wordt verwaarloosd.

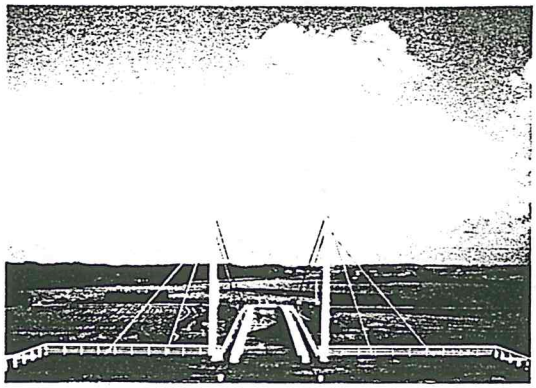
FINA RESEARCH CENTRUM
FELUY
1988-1991
BRUG OVER HET KANAAL
BRUSSEL/CHARLEROI
FOTO: CH. BASTIN & J. EVRARD

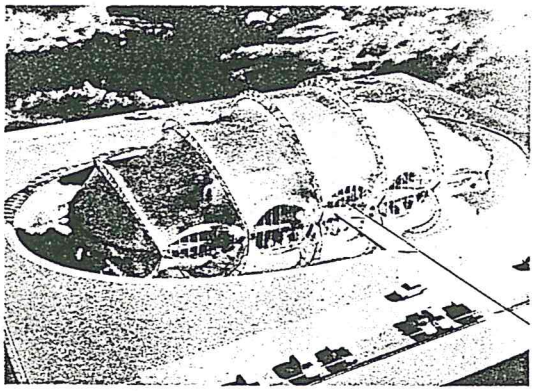
Na de oplevering in 1988 werd dit complex door bedrijfsleiders zeer positief ontvangen. Het is dan ook niet toevallig dat Samyn via dit werk vrij vlug een aantal nieuwe opdrachten van de industrie heeft gekregen voor onderzoekcentra. Het zelfde jaar wint hij een wedstrijd voor de herstructurering en de uitbreiding van het 30.000 m2 groot chemisch onderzoekcentrum van Petrofina te Feluy. Dit complex, opgeleverd in 1991, heeft wel een meer bescheiden architectonische zeggingskracht dan het Shell Researchcentrum. De opdracht lag hier veeleer in het herdenken hoe de bestaande gebouwen binnen een nieuw geheel konden fungeren. Daarbij werd gekozen voor een nieuwe toegangsweg waarvoor een nieuwe privé-brug noodzakelijk was over het kanaal Brussel-Charleroi. Dit onderdeel van de opdracht kreeg van Samyn alle aandacht. Het is niet enkel een brug maar tevens de toegangspoort tot het bedrijf. De brug leidt naar het verhoogd voorplein met een houten bevloering van 80 bij 50 meter. Op de aslijn van de brug ligt de toegang, de ontvangstruimte voor het publiek. Onder dit plein en visueel onttrokken bevinden zich twee parkeerlagen, een oplossing die enige verwantschap heeft met het OCAS project te Zelzate. De brug is uiterst elegant door de minimale secties zowel van de peilers als deze van de brugdikte. Veel studiewerk kwam er aan te pas om de brug zo goed mogelijk landschappelijk te intergreren. De optie van de houten buitenbevloering is dan ook in dit perspectief gekozen. Vanuit de burelen vormt het vlak van het voorplein één visueel geheel met het weidse landschap. Ook de vereiste veiligheidsvoorschriften betreffende de weerstand van de borstwering van de brug heeft hij op een interessante technische en ook esthetische wijze weten vorm te geven.
In deze brug toont Samyn zijn ware gedaante; iemand die gepassioneerd is om mooie civiel technische constructies te bedenken, zoals ingenieur René Greisch met zijn bruggen over het Albertkanaal. Samyn toont met deze brug in Feluy hoe begeesterd hij kan zijn bij het concipiëren van elegante bouwwerken die het louter overbruggen willen overstijgen. Hopelijk krijgt hij nog meer kansen als ontwerper van bruggen.

Het Shellcomplex resulteerde ook in een opdracht voor een klein researchgebouw in Italië voor de firma SINCO, een wereldleider op het gebied van speciale vezels. Het basisidee is een grote tent waaronder de proefinstallaties zijn aangebracht. De grote waterpartij rondom het gebouw heeft een dubbele functie: het vormt een bescherming en tevens doet het dienst als reservoir voor het afkoelingswater. Vanuit zeer specifieke vragen van de opdrachtgever ontstaat een researchgebouw dat qua concept volledig anders is dan wat hij in Louvain-la-Neuve heeft bedacht.

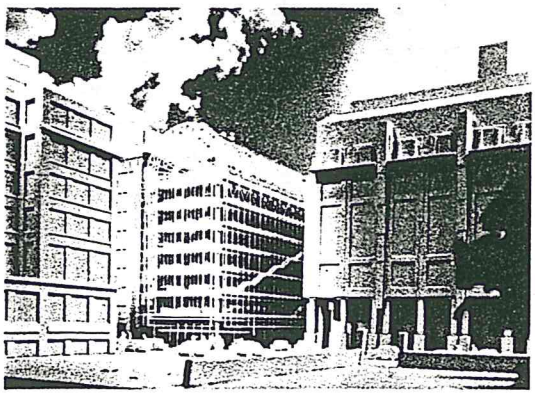
Parallel met grote ontwerpen werkt het bureau ook aan kleinere publieke gebouwen; de individuele woningbouw daarentegen is bijna volledig weggevallen. Ook bij kleine realisaties ligt het accent op een expliciet tonen van de struktuur, zoals in het kantoorgebouw Boulanger te Waterloo [1988-1989] en kantoorgebouw voor "Design Board Behaeghel and Partners" [1986-1989]. Beide gebouwen bezitten een houten skelet dat echter zeer dominant is voor de ruimtelijke ontwikkeling van het interieur.
Zijn grotere projecten waar hij naar een veel lichtere constructie streeft omwille van een grotere transparantie zijn ongetwijfeld boeiender, zo bijvoorbeeld de nieuwe hoofdzetel te Brussel voor het staalbedrijf ARBED. Dit kantoorgebouw, momenteel in aanbouw, is gelegen op de hoek van de Trierstraat en de Belliardstraat, vlak tegenover de hoofdzetel van de BAC Bank [ontwerp Groep Planning]. Hier kan hij voor de eerste maal het principe toepassen van de dubbele glazen gevelwand, een concept dat veel voordelen biedt zoals een goede akoestische isolatie, een gemakkelijk onderhoud en het gebruik van doorzichtig glas zonder een vermindering van het termisch confort. De ontdubbeling van de glazen gevel laat ook toe de technische voorzieningen optimaal naar de verdiepingen te brengen en op een eenvoudige wijze de luchtafvoer te realiseren. De maquette van het gebouw geeft ook aan dat er een mogelijkheid bestaat om secundaire trappen te introduceren in deze tussenruimte om de verschillende niveau's met elkaar te reliëren. Samyn toont met dit ge-

LABORATORIUM SINCO ENGINEERING SPA
1989
VENAFRO [ITALIE]
FOTO MAQUETTE: J. BAUTERS

KANTOORGEBOUW
HOEK BELLIARDSTRAAT/TRIERSTRAAT
BRUSSEL
1989/1991-1993
FOTO MAQUETTE: J. BAUTERS

bouw zeer duidelijk zijn fascinatie voor een high-tech architectuur; alles is gericht om binnen een helder skelet te komen tot een maximale flexibiliteit en comfort. De gevels zijn de correcte uitdrukkingen van de gevolgde weg om tot een zuivere constructieve logica te komen en staan ver af van oplossingen die hun voedingsbodem zoeken in een meer traditionele gevelopbouw, een gesloten vlak met daarin uitsparingen voor de ramen. Plaatst men dit gebouw en een aantal andere van zijn projecten binnen de totaliteit van de huidige Belgische architectuurproductie dan moet men vaststellen dat het bureau Samyn het enige is dat bij machte is een high-tech architectuur te realiseren met enig niveau.

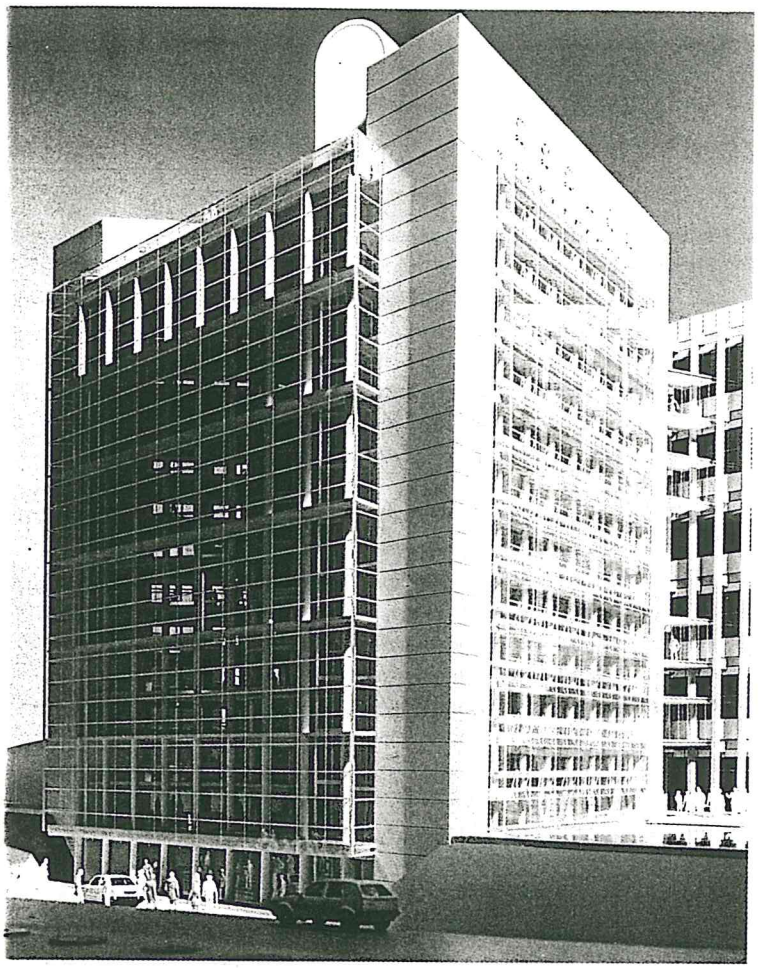
Zijn keuze voor een high-tech benadering is zeker niet evident in de huidige Brusselse context. Om vlugger een bouwvergunning te bekomen grijpen veel ontwerpers naar een pseudo stedelijke gevelarchitectuur omdat deze nu eenmaal de voorkeur geniet van de diensten die de bouwvergunning afleveren. Zich aanpassen aan deze trend werkt zowiezo risicoverminderend, maar leidt anderzijds tot holle, vormelijke truukjes die los komen te staan van de wezenlijke problematiek van nieuwbouw in onze steden. De realisaties van het bureau A&U [architect Jacques Boudon] en van Michel Jaspers zijn het tastbaar bewijs van deze huidige "trend" in Brussel. De nieuwbouw van de Kredietbank ontworpen door Jaspers – de bouwfaze start dit najaar – zal nog veel evidenter tot uiting brengen wat deze steriele, vormelijke interpretatie van een stedelijke architectuur kan opleveren. Anno 1992 is het gemakkelijker in Brussel een bouwvergunning te bekomen voor een ondermaatse, vulgaire architectonische miskleun zoals de opvulling van het Europakruispunt, een ontwerp van [architect?] Marc Van den Bossche, dan voor een gebouw waarbij de architect het gebouw laat spreken zonder gebruik te maken van een modieuse compositie. Samyn distancieert zich van deze vaak formalistische benadering die momenteel in Brussel hoogtij viert.

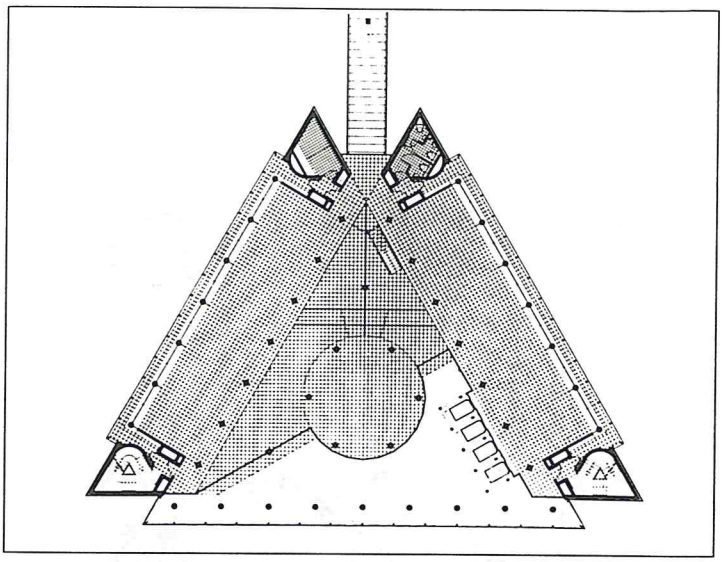
MARC DUBOIS

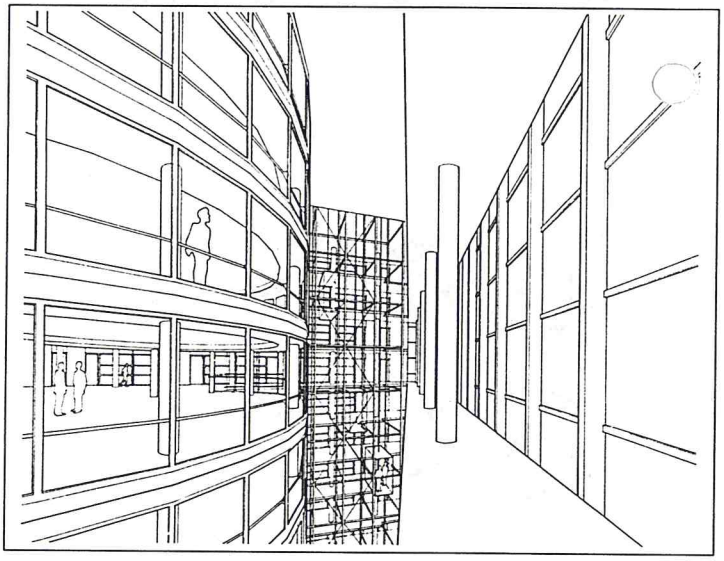
[1] R. MIYAKE, K. REVIERS, R. MUSCH, Profiel van een architect / Profil d'un architecte / PHILIPPE SAMYN & PARTNERS, Brussel, 1989.
Tentoonstellingscatalogus, uitgave Generale Bankmaatschappij i.s.m. Sint Lukasarchief Brussel

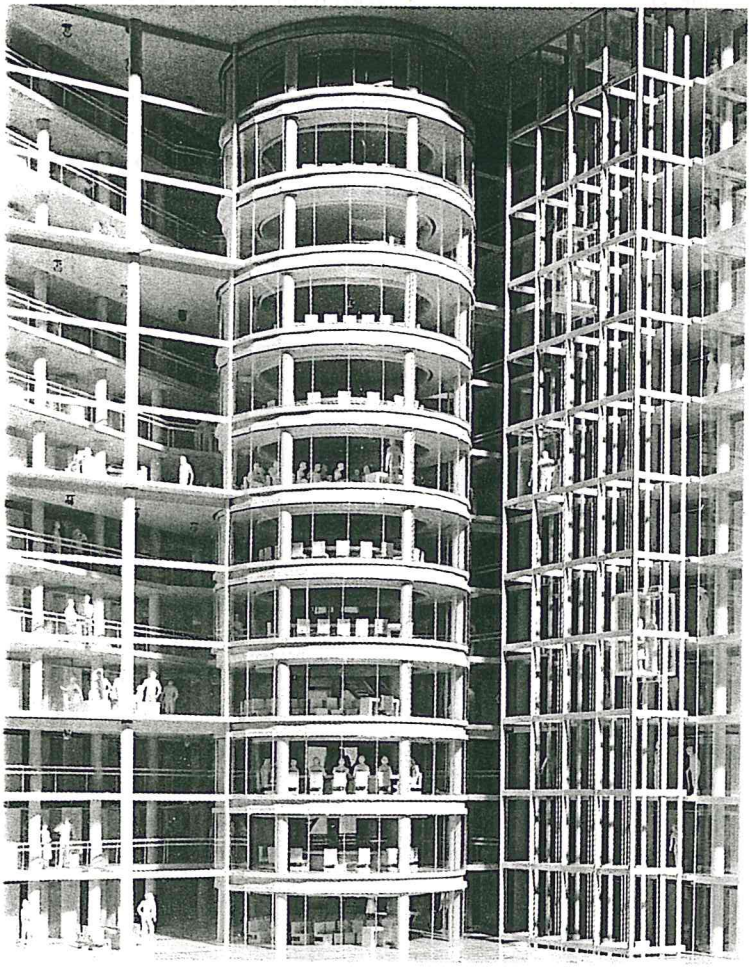
[2] Krijgt in 1980 voor woning BOULANGER de Baksteenprijs voor Architectuur. Publicatie in: Bouwen met Baksteen, nr.2, 1980.

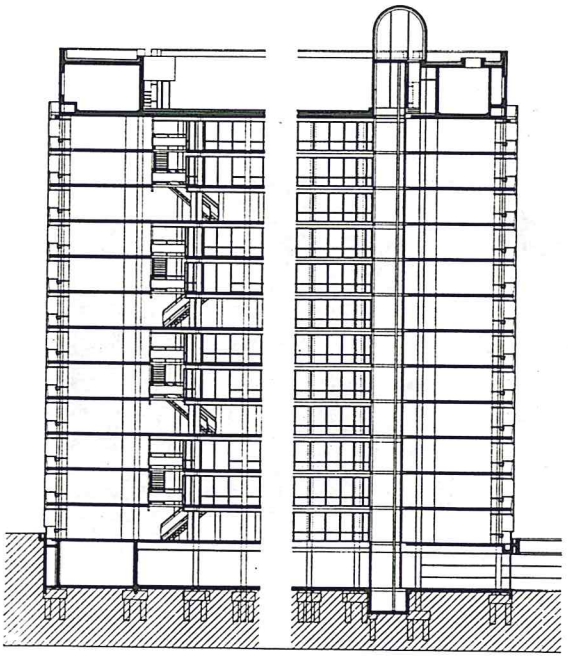
[3] Het Shell Research Center verscheen o.a. in de volgende tijdschriften: A PLUS nr.4/1988, techniques & Architecture / 1991 [Hors-série: architecture de l'industrie]

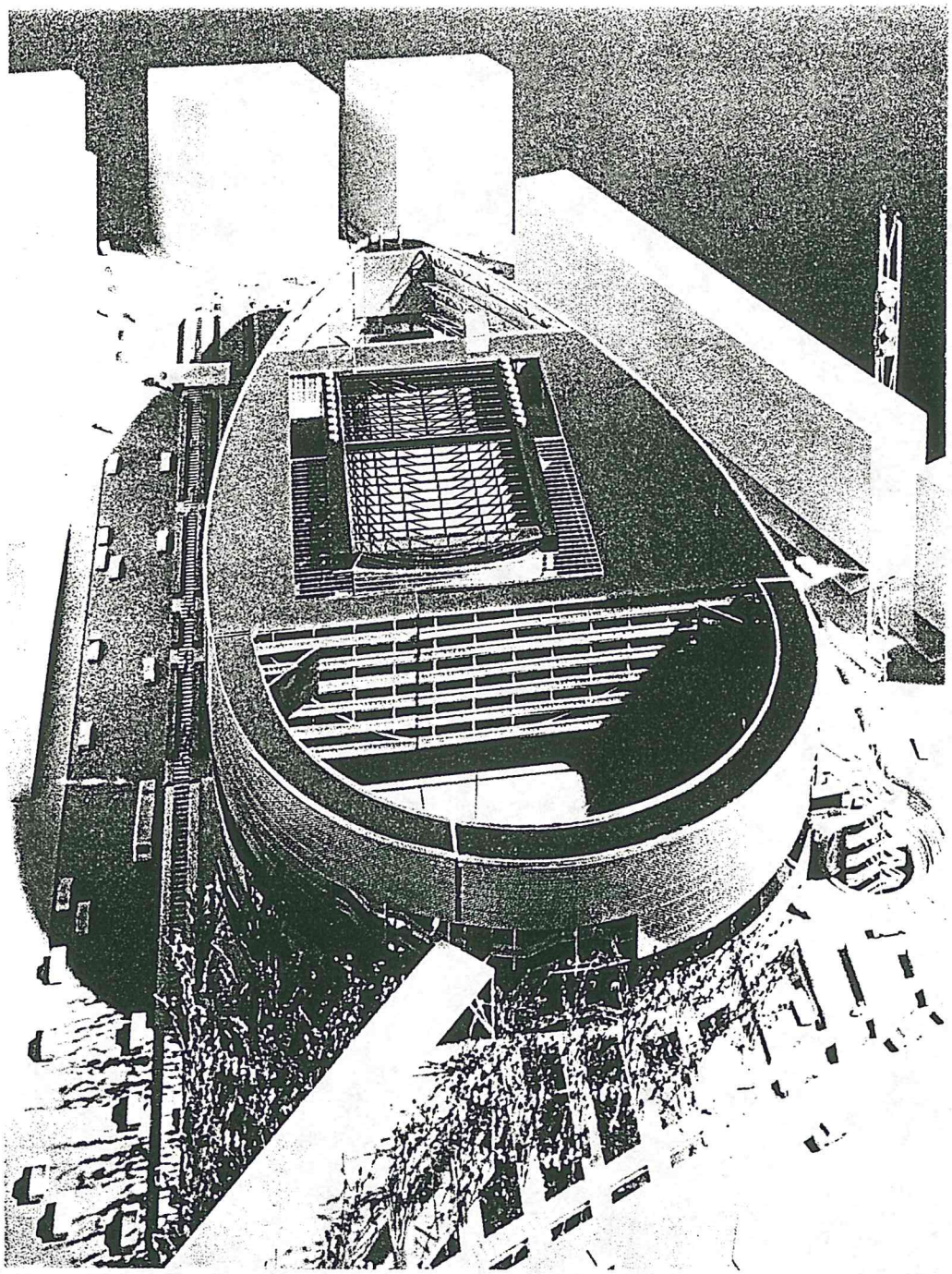

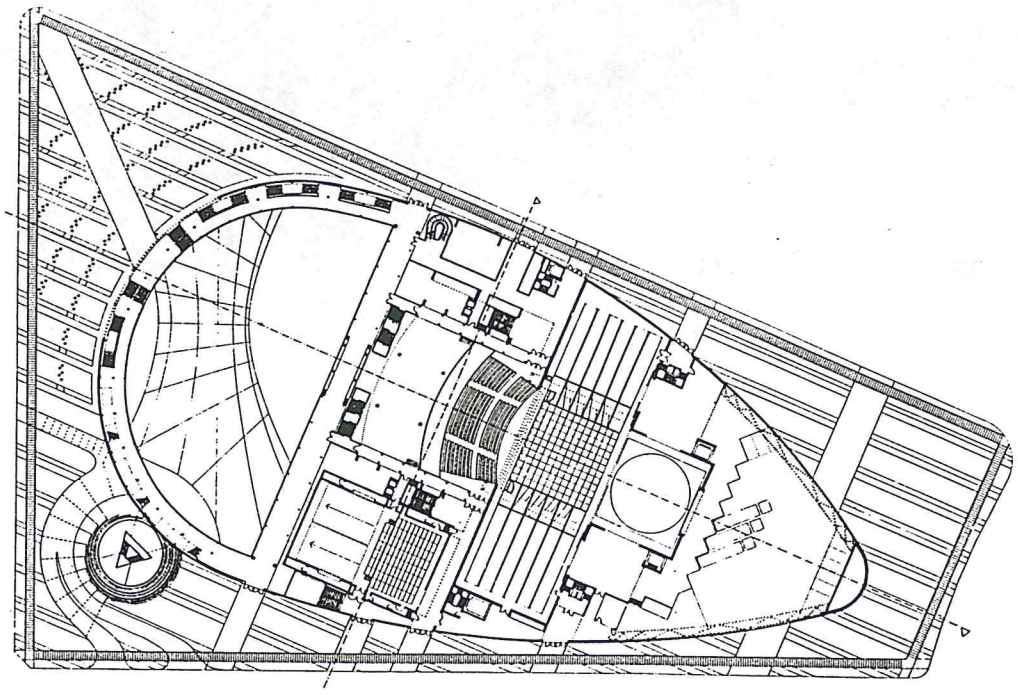

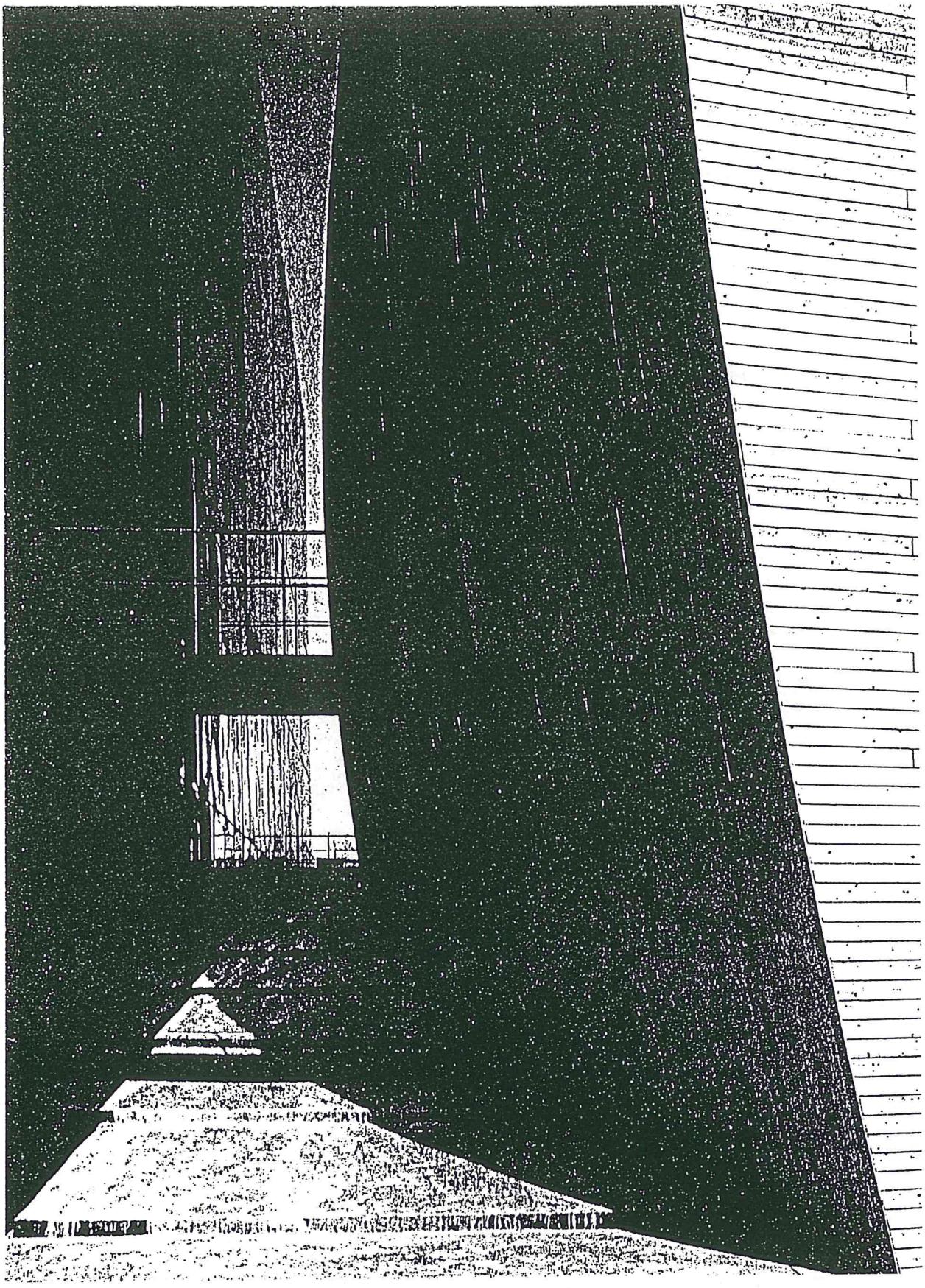

uit DOMINO mei 1992
kantoorprojekt SOLVAY Nederoverheembeek Brussel

uit A+ 115 - 1992
congres- en spektakelcentrum in Nara Japan

FINLAND

archipel

BEHEERRAAD 92-93

De algemene vergadering der werkende leden van de vzw ARCHIPEL kwam bijeen op 27 juni in brugge.
Ze benoemde een nieuwe beheerraad voor 92-93.

voorzitter Marc Felix
Koningstraat 43A, b.1, 8400-Oostende
tel. kantoor 059/70.21.80
tel. privé 059/70.01.58
fax kantoor 059/70.81.98

sekretaris-penningmeester
Philip Cardinael
Veldstraat 65, 8200-Sint-Michiels
tel. privé 050/38.65.01
tel. kantoor 050/33.19.66
fax kantoor 050/33.52.43

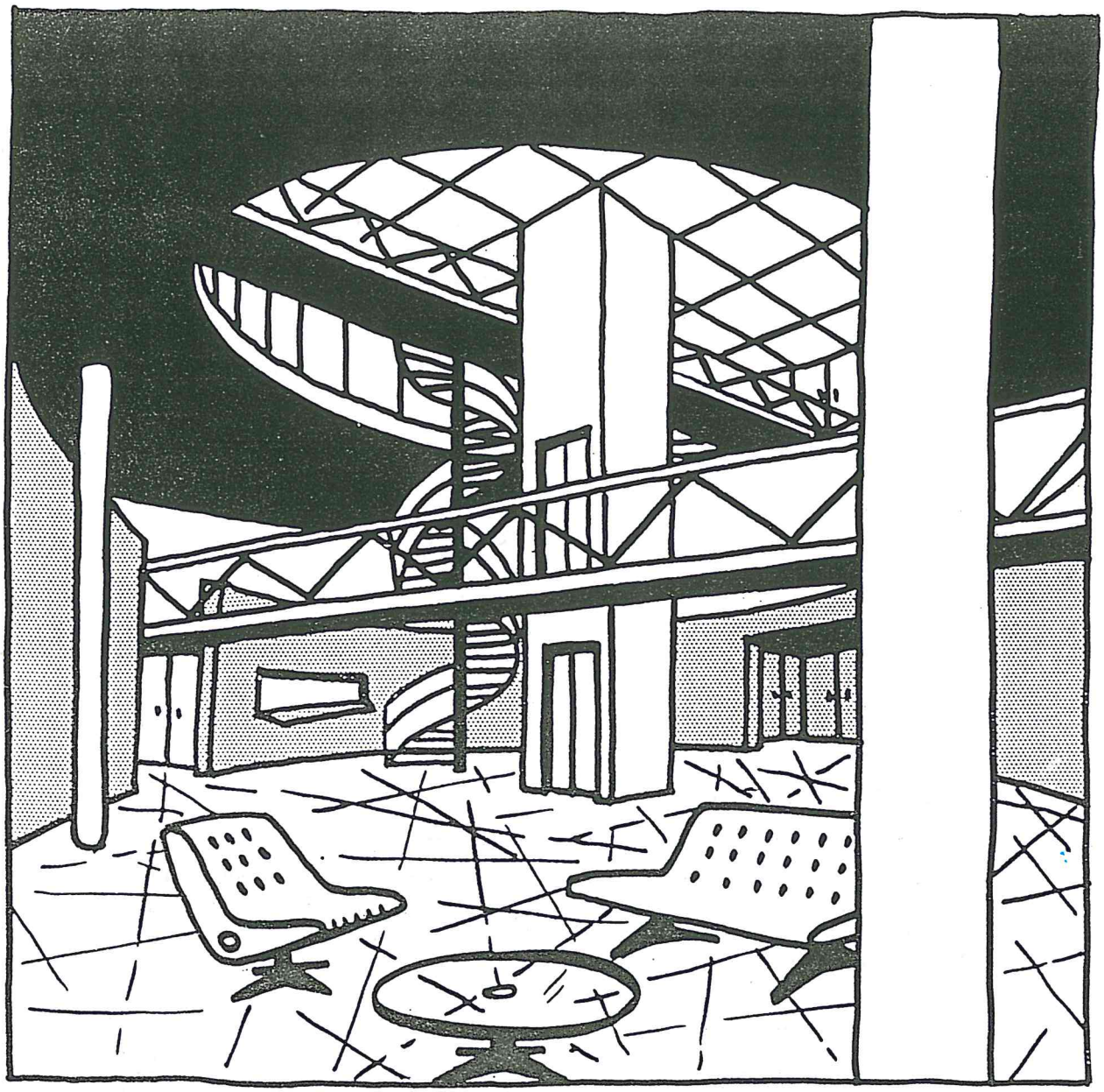
vice-voorzitter
Jan Vandewalle
Sint-Jansstraat 20, 8000-Brugge
tel. kantoor 050/33.63.56
tel. privé 050/34.41.30

beheerders : Rik Scherpereel, Wim Supply, Michel Vanlangenhove, Gery Vandenabeele.

ARCHIPEL in Sevilla : een enquête

Na de ARCHIPEL-reis in Sevilla, hielden we een kleine enquête, benieuwd als we waren naar de voorkeuren van de medereizigers. (we vroegen 5 paviljoenen aan te stippen en 5 punten toe te kennen aan nr. 1, 4 aan nr. 2 enz...
Deze architektuurtop zag er als volgt uit :

1.	FINLAND	91 pt
2.	JAPAN	61 pt
3.	FRANKRIJK	34 pt
4.	HONGARIJE	31 pt
5.	LA MANCHA	30 pt
6.	DENEMARKEN	21 pt
7.	ZWITSERLAND	10 pt
8.	VALENCIA	9 pt
9.	CHILI en KOEWEIT	6 pt
11.	ENGELAND, SPANJE en ANDALOUSIË	3 pt
14.	BELGIË, NAVIGACION, ITALIË en OOSTENRIJK	2 pt

... THE INTERSECTIONS FORM COMFORTABLE LOUNGES AND RESTING POINTS IN THE BUILDING...

uit W.J. Neutelings in Antwerpen, uitgave de Singel

verantw. uitg. : Marc Felix . Koningstraat 43A, bus 1, 8400-Oostende